

Érdekl-e általában a fiatalokat a politika? Donáth Anna Júliával, a Momentum alelnökével beszélgettünk

Donáth Anna Júliával, a Momentum alelnökével arról beszélgettünk, hogyan viszonyulnak a fiatalok a politikához, a közülethez, általában foglalkoztatják-e őket ezek a témák.

Royal Magazin: Nehéz egy politikussal úgy beszélgetni, hogy ne a saját pártjáról kérdezzük, hanem közösen arra keressük a lehetséges válaszokat, hogy a fiatal korosztály, hogyan viszonyul a politikához, a közülethez, Te mit gondolsz erről?

Donáth Anna Júlia: Először is különbséget kell tenni pártpolitika és politika között, hiszen utóbbi eredetileg a közéletet, a közéleti beszélgetéseket jelentette és jelentené ma is. A pártpolitizálás már – csúnya szóval élve – egy rivalizálást jelent és így a magyar köztudatban egy nagyon negatív jelentéssel bír. Ez nem csak a fiatalok értékítélete, hanem valamennyi korosztályé. Ezért vissza kellene adni a politikának az eredeti jelentését és értelmét. Most a politika szó hallatán negatívum jelenik meg a legtöbb ember előtt. Pedig sokszor politizálunk, amikor nem is tudunk róla.

Hogyan, mikor?

Bárhol és bármikor, ha a közületről beszélgetünk, vitatkozunk egymással.

Ez a fiatalokra is vonatkozik?

Természetesen, bár talán ők még jobban óckodnak kimondani a politika szót, de a közéleti kérdésekről való vitatkozás előbb-utóbb számukra is megkerülhetetlen.

Alig szoktam hallani az ifjabb korosztályt politizálni, inkább arról beszélnek, hogy ők általában nem foglalkoznak a politikával, Te is ezt tapasztalod?

Valóban kevésbé ismerik fel, hogy amikor olyan közéleti kérdésekről foglalnak állást, ami őket személyükben is érinti – az már bizony politizálás.

Akkor, hogyan kezdődik és körülbelül hány éves korban a politizálás?

Mostanság az figyelhető meg, hogy már középiskolás korokban kezdenek állásfoglalásokat kinyilvánítani. Eleinte természetesen a diáktársak hatására, de a legutóbbi időszakban a teljes mértékben indokolatlan gimnáziumi átszervezések szinte egy lökést adtak a kinyilatkoztatási kedvnek. Ez nem azt jelenti, hogy ebben a korban mindenki elkezdene foglalkozni a közélettel, de ahogy egyre gyakrabban tapasztalják azt, hogy a mindennapi életüket befolyásoló tényezőket nem feltétlenül tudja meghatározni a hatalom, egyre inkább belefolyznak a közös dolgaik megvitatásába.

Akkor ez már maga a politizálás kezdete a fiatalok részéről?

Nem ilyen sarkosan történik a valóságban, nem ilyen éles határvonallal. A fiatalok, ha nem is tudatosan, de érzékelik, hogy a jelenleg regnáló hatalom az életük egyre több olyan területére hatol be, amit már nem tudnak szó nélkül hagyni. Nem tudják kikerülni és ebből következik, hogy a hasonló helyzetben lévőkkel ezt megvitatják, miközben esetleg arról beszélnek, hogy ők nem politizálnak.

Akkor mondhatjuk azt, hogy valahol a középiskola idejében nyílik ki a szeme egy fiatalnak?

Ez nem ilyen egyszerű, mert a „kinyílik a szeme” hasonlatot inkább úgy definiálnám, hogy rácsodálkozik a világra, eltűnődik, hogyan látja azt. Ezt nagy mértékben befolyásolja, hogy milyen családi szocializációból indult, de a legnagyobb hatást az egyénre az iskola, leginkább a szak- vagy középiskola váltja ki. Ezekben az években egyre jobban befolyásolja a véleményét az oktatási intézményben – ahová éppen jár – a saját korosztálya. Egyre több hatás éri és egyre gyakrabban gondolkodik el a környezetéről, és ennek következménye, a folyamatosan alakuló véleménye.

Aztán jobb esetben jön a főiskola vagy az egyetem, de mások nem tanulnak tovább – őket hogyan érinti a közélet iránti érdeklődés?

A fiatalok nagyobbik része – ha egyáltalán elvégezte a középfokú iskolát – nem tanul tovább. Azonban őket és környezetüket is egyre több olyan dolog érinti az életben, hogy nem tudja alóla kivonni magát, ezért legalább némiképp foglalkozni fog a közélettel. Működik egy belső önvédelmi mechanizmus bennük is. Iskolai végzettségtől függetlenül minden fiatal elkezd azon agyalni, hogyan kezdje a nagybetűs Életét, munka, karrier és nem utolsósorban a párkeresés kérdése foglalkoztatja elsősorban őket.

Azért nem szeretik úgy nagy általánosságban a fiatalok a politikát, mert nem kínál fel szinte semmit, ami nekik életkorukból adódóan igazán fontos lenne?

Ma Magyarországon a pártpolitizálás nagy részéből valóban kimaradnak azok a kérdések és

feleletek, amelyek a legtöbb ifjút lázba tudnák hozni. Ez egy kölcsönös folyamatnak az eredménye, de erről elsősorban a nagypolitika tehet.

Ezek szerint a nagypolitikának segíteni kellene a fiatalokat, jobban törődnie az ő problémáikkal és igényeikkel?

Röviden igen, hosszabban vissza kellene adnia politika, a politizálás eredeti értelmét és funkcióját.

Ez jelenthetné azt is például, hogy zenés-táncos klubokat nyit az állam, hogy legyen hol ismerkedniük és összejönniük a fiataloknak?

Nem, semmiképpen sem! Mondjuk a 16 – 32 éves korosztály maga is tudna boldogulni, ha az országban olyanok lennének a feltételek. Például a megfizethető tandíj, az elegendő és jó színvonalú gimnáziumi férőhely vagy a lakhatás megoldása és az elfogadható kezdő fizetések bevezetése.

Tehát a politika ne „fogja kézen” a fiatalot csak nyújtsa azt az ígérvényt, hogy itthon is tud majd boldogulni, sőt mi több, családot alapítani?

Valahol ez lenne a természetes, mert erre, ha akarná a regnáló hatalom, anyagilag is telne. Itt hozzá tenném, hogy jelenleg nem a bevándorlás, hanem a kivándorlás az igazi probléma, sőt a legnagyobb baja az országnak. És a kivándorlók legnagyobb része – de nem kizárólagosan – fiatal. Ide tartozik az is, hogy a politikának nem feladata beleszólni bárki életébe, ehelyett hozzon létre olyan helyszíneket, ahol teret kapnak a közéleti beszélgetések anélkül, hogy azt bárki, beleértve az államhatalmat is, befolyásolni akarná.

Ettől megoldódna a fiatalok összes problémája?

Egyáltalán nem, de ez is nagy segítség lenne a mostani viszonyokhoz képest.

A most felnövekvő nemzedék, de ez generációk óta így van, a saját élményei, érdeklődése és igénye szerint keresi és megtalálja a hozzá hasonlórú fiatalokat. Ezzel már tesz egy lépést a társra lelés területén, de ahhoz is, hogy jobban érezze magát a világban. Ezzel együtt nő az ismeretségi köre, egyre többekkel tudja megbeszélni örömeit, aggodalmait. És előbb – utóbb a korábban a közéletre nagyjából közömbös fiatal is eljuthat a közös problémák megbeszéléséig.

Ha úgy vesszük a civil szervezetek legtöbbje a működésével politizál, mert társadalmi kezdeményezésre jöttek létre, ami azt jelenti, hogy az emberek egy csoportja hiányolt valamit, amit nem nyújtott az államhatalom, de ők mégis létrehozták.

Akkor most mit mondjunk a fiataloknak és a szüleiknek, a nagyszüleiknek?

A fiatalok ráeszmélnek arra, hogy gondolkodjanak azon, miként látják a szűkebb-tágabb környezetüket. Előbb-utóbb elkezdnek értékeket látni és ezek mentén gondolkodni. Ezzel elkerülhetetlenné válik, hogy valamilyen szinten közéleti kérdéseket ne beszélnének meg.

Minden, tehát a korábbi fiatal generációkban is felmerültek olyan elvárások, amelyeket egyszerűen el kell engedni. Azt kell a fiataloknak végiggondolniuk, hogy ők személy szerint mitől érzik jól magukat az életben, és ezek meghatározása után már könnyebben tudják maguk mellé vonzani azokat, akik hozzájuk hasonlóak. Természetesen ez nem megy máról holnapra és nem is fejeződik be a fiatalkori évek után sem.

Ez ilyen egyszerű lenne, hiszen olyan sokan nem érzik most jól magukat a saját bőrükben?

Egyáltalán nem egyszerű és nem is könnyű, sőt a nehézségek a részletekben vannak. De olyan sztereotípiákat le kell vetni, amelyek 20- 40 évvel ezelőtt még elfogadottak voltak. (Bár akkor sem volt igazi oka). Ilyen, hogy egy pár fiú tagjának illik magasabbnak lennie, mint a lánynak, vagy a fiú is feltétlenül legyen diplomás, ha a partnere az, stb.

Másik kérdés a fiatalság meghatározása. Ma már 40 éves kor felett is szülnék a nők, és a tanulás sem fejeződik be 18 vagy 24 évesen. Aki sportosan él és ad magára, akár nő, akár férfi még negyvenen, sőt még ötvenen túl is tud vonzó, fiatalos lenni. Tehát eltolódott a fiatalság fogalma, merev évszámok helyett inkább a frissesség dominálhat.

Mégis mivel nagyjából a beszélgetésünk közben a 16 – 32 éves korosztályra fókuszáltunk, mekkora részük az, aki bevallottan politizál ma Magyarországon?

Nehéz erre konkrét adatot mondani, meg a hivatalos statisztikák általában nem így bontják a korosztályokat. Ha nagyon akarnék – csupán viszonyítási alapként egy számot mondani, maximum 20%-ra tenném azt.

Mit mondanál nekünk búcsúzól?

Ahogy egyre jobban rátelepszik ez a rendszer az élet mind nagyobb területére, annál inkább igény van az alulról szerveződő, biztonságos közösségek létrejöttére. Biztonságos abból a szempontból, hogy senki nem akarja befolyásolni a működésüket, és ahol értik, hogy a vita és a veszekedés között óriási különbség van.

Kertész Z István